EUROOPAN
KOMISSIO

Bryssel 27.5.2013
COM(2013) 309 final

2013/0161 (NLE)

Ehdotus

NEUVOSTON PÄÄTÖS

Maailman kauppajärjestön TRIPS-neuvostossa esitettävästä Euroopan unionin kannasta TRIPS-sopimuksen 66 artiklan 1 kohdan mukaisesta vähiten kehittyneille maille myönnetyn siirtymäajan pidentämistä koskevaan pyyntöön

PERUSTELUT

1. JOHDANTO

Maailman kauppajärjestön (WTO) vuonna 1994 teollis- ja tekijänoikeuksien kauppaan liittyvistä näkökohdista tekemän sopimuksen (TRIPS) 66 artiklan 1 kohdassa vähiten kehittyneille maille (LDC-maat) myönnettiin kymmenen vuoden pituinen vapautus useimpien sopimuksessa määrättyjen velvoitteiden soveltamisesta kaikille WTO-jäsenille myönnetyn yhden vuoden pituisen vapautuksen lisäksi. Mainitussa artiklassa määrätään myös mahdollisuudesta pidentää tätä ajanjaksoa asianmukaisesti perustellusta pyynnöstä. LDC-maat esittivät vuonna 2005 tällaisen pidentämispyynnön, jonka perusteella vapautuksen voimassaoloa pidennettiin 1. heinäkuuta 2013 asti.

Määräajan nyt lähestyessä Haiti esitti 5. marraskuuta 2012 LDC-ryhmän puolesta muodollisen pyynnön pidentää siirtymäaikaa (ks. WTO:n asiakirja IP/C/W/583). LDC-ryhmä ei pyytänyt pidentämistä vain tietyksi ajaksi, vaan tällä kertaa se pyysi vapautuksen voimassaolon jatkamista ”*… siihen asti, kun ne eivät enää ole vähiten kehittyneitä kehitysmaajäseniä*”[1].

Jäljempänä esitetään tiivistelmä LDC-ryhmän pyynnön taustoista.

2. TIIVISTELMÄ

TRIPS-sopimuksen johdanto-osassa tunnustetaan LDC-maiden erityistarpeet mahdollisimman pitkälle menevään joustavuuteen lakien ja määräysten kansallisessa toteuttamisessa tarkoituksena antaa niille mahdollisuus luoda kestävä ja elinvoimainen teknologinen perusta. Siinä myös myönnetään LDC-maille vuonna 1995 alkanut kymmenen vuoden pituinen vapautus useimmista TRIPS-sopimuksen velvoitteista. Siirtymäaikaa on mahdollista jatkaa erityisen pyynnön perusteella. LDC-maat pyysivätkin vuonna 2005 määräajan pidentämistä 15 vuodella. Loppujen lopuksi niille myönnettiin 7,5 vuotta lisäaikaa 1. heinäkuuta 2013 asti. Lääkevalmisteiden patentteja ja tietosuojaa koskevien määräysten osalta LDC-maille myönnetyn vapautuksen voimassaoloa oli jo pidennetty vuoteen 2016 teollis- ja tekijänoikeuksien kauppaan liittyviä näkökohtia ja kansanterveyttä koskevalla vuonna 2001 annetulla Dohan julistuksella.

Ennen vuonna 2005 tehtyä pidennyspäätöstä käydyissä keskusteluissa otettiin mm. esille kysymys siitä, olisiko pidennys myönnettävä maakohtaisesti vai koko ryhmälle. Lopulta sovittiin, että pidennys myönnettäisiin koko LDC-ryhmälle. Kun TRIPS-neuvosto teki pidennyspäätöksen vuonna 2005, se käynnisti samalla prosessin, jolla autetaan LDC-maita panemaan TRIPS-sopimuksen määräykset täytäntöön kansallisten teollis- ja tekijänoikeusjärjestelmiensä puitteissa. TRIPS-neuvosto pyysi LDC-maita yksilöimään, millaista teknistä ja rahoituksellisesta yhteistyötä ne erityisesti tarvitsevat, ja löytämään ratkaisut näihin tarpeisiin. Sitä kehotettiin myös tiivistämään Maailman henkisen omaisuuden järjestön ja muiden asiaankuuluvien kansainvälisten järjestöjen kanssa tehtävää yhteistyötä. Tarkoituksena oli kartoittaa kunkin LDC-maan yksilölliset tarpeet ja varmistaa, että nämä tarpeet tyydytetään asianmukaisella tavalla.

Ennen YK:n talous- ja sosiaalineuvoston vuotuista ministeritason tarkistuskokousta Dar es Salaamissa maaliskuussa 2013 pidetyssä Afrikan alueellisessa valmistelukokouksessa ministerit tunnustivat teollis- ja tekijänoikeuksien merkityksen kehitykselle ja totesivat mm., että päätöksentekijöiden olisi Afrikassa ponnisteltava entistä enemmän kehittääkseen

[1] LDC-maiden tiedonantoa koskeva TRIPS-neuvoston päätösehdotus kuuluu seuraavasti: ”Vähiten kehittyneiden kehitysmaajäsenien ei tarvitse soveltaa muita sopimuksen määräyksiä kuin 3, 4 ja 5 artiklan määräyksiä siihen asti, kun ne eivät enää ole vähiten kehittyneitä kehitysmaajäseniä ”.

oikeudellisia ja poliittisia järjestelmiään, kuten teollis- ja tekijänoikeuksiin liittyvää lainsäädäntöä ja politiikkaa, jotta alueen hyödyntämättömät voimavarat saataisiin käyttöön. TRIPS-sopimuksen määräysten täytäntöönpanon lykkääminen voi näin ollen estää LDC-maiden kasvumahdollisuuksia. Lisäksi määräajan puuttuminen voi vähentää motivaatiota panna määräykset täytäntöön. On kuitenkin totta, että eräät LDC-maat ovat edenneet pidemmälle kuin toiset, minkä vuosi rajoitettu pidennys voidaan hyväksyä. Rajoitetun pidennyksen ohella olisi annettava kohdennetumpaa teknistä apua, jota EU on jo antanut merkittävissä määrin. Lisäksi olisi hyödyllistä laatia kattava analyysi täytäntöönpanon etenemisestä kussakin LDC-maassa, jotta saataisiin selkeämpi käsitys tilanteesta ja voitaisiin siten antaa tosiasiallista apua sinne, missä sitä eniten tarvitaan.

Jottei WTO:ssa käytävät keskustelut harhautuisi sivuteille, voimassaolon jatkamista koskevan uuden päätöksen olisi yleiseltä rakenteeltaan vastattava vuonna 2005 tehtyä päätöstä, jossa LDC-maat sitoutuvat olemaan heikentämättä teollis- ja tekijänoikeuksien suojaa siirtymäkauden ajan tasosta. Lisäksi LDC-maille TRIPS-sopimuksen määräysten täytäntöönpanon osalta yleisen vapautuksen myöntävä uusi päätös olisi pidettävä erillään 27. kesäkuuta 2002 tehdystä TRIPS-neuvoston päätöksestä, jolla LDC-maille myönnettiin pidennys ... siirtymäkauteen tiettyjen lääkevalmisteita koskevien velvoitteiden osalta.

3. SUOSITUS

Vastauksena LDC-ryhmän esittämään pyyntöön komissio suosittaa Euroopan neuvostolle seuraavaa unionin kantaa: vähiten kehittyneiden kehitysmaajäsenten ei tarvitse soveltaa muita TRIPS-sopimuksen määräyksiä kuin 3, 4 ja 5 artiklan määräyksiä enintään vuoden 2005 päätöksellä myönnetyn vapautuksen voimassaolon päättymiseen asti tai siihen asti, kun ne eivät enää ole vähiten kehittyneitä kehitysmaajäseniä sen mukaan, kumpi näistä tapahtuu ensin. Tänä aikana olisi kartoitettava tarkkaan TRIPS-sopimuksen määräysten täytäntöönpanon etenemistä eri LDC-maissa ja sitä, kuinka teknisellä lisäavulla voitaisiin auttaa puutteiden korjaamisessa kaikkein eniten apua tarvitsevilla osa-alueilla. Vapautuksen voimassaoloaikana teollis- ja tekijänoikeuksien suojan taso ei saa heikentyä LDC-maissa.

2013/0161 (NLE)

Ehdotus

NEUVOSTON PÄÄTÖS

Maailman kauppajärjestön TRIPS-neuvostossa esitettävästä Euroopan unionin kannasta TRIPS-sopimuksen 66 artiklan 1 kohdan mukaisesta vähiten kehittyneille maille myönnetyn siirtymäajan pidentämistä koskevaan pyyntöön

EUROOPAN UNIONIN NEUVOSTO, joka

ottavat huomioon Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen ja erityisesti sen 207 artiklan 4 kohdan ja 218 artiklan 9 kohdan,

ottaa huomioon Euroopan komission ehdotuksen,

sekä katsoo seuraavaa:

(1) Haiti esitti 5 päivänä marraskuuta 2012 LDC-ryhmän puolesta virallisen pyynnön Maailman kauppajärjestön, jäljempänä ’WTO’, teollis- ja tekijänoikeuksien kauppaan liittyvistä näkökohdista tekemän sopimuksen, jäljempänä ’TRIPS-sopimus’, täytäntöönpanolle myönnetyn siirtymäkauden pidentämisestä mainitun sopimuksen 66 artiklan 1 kohdan mukaisesti.

(2) TRIPS-neuvoston 29 päivänä marraskuuta 2005 tekemällä päätöksellä (IP/C/40) sovitun nykyisen siirtymäkauden on määrä päättyä 1 päivänä heinäkuuta 2013.

(3) TRIPS-sopimuksen 66 artiklan 1 kohdan mukaan TRIPS-neuvoston ”*tulee myöntää vähiten kehittyneeksi kehitysmaajäseneksi luokiteltavan maan asianmukaisesti perustellusta pyynnöstä pidennystä tähän ajanjaksoon*”.

(4) Teollis- ja tekijänoikeuksien tehostaminen ja suojaaminen ovat avainasemassa sosiaalis-taloudellisen kasvun edistämisessä, minkä ministerit tunnustivat esimerkiksi Dar es Salaamissa maaliskuussa 2013 ennen YK:n talous- ja sosiaalineuvoston vuotuista ministeritason tarkistuskokousta pidetyssä Afrikan alueellisessa valmistelukokouksessa, jossa kehotettiin ponnistelemaan entistä tehokkaammin oikeudellisen ja poliittisen kehyksen luomiseksi muun muassa teollis- ja tekijänoikeuksien alalla.

(5) Vähiten kehittyneet maat, jäljempänä ’LDC-maat’ ovat panneet WTO:n TRIPS-sopimuksen täytäntöön eri tahdissa ja eri laajuudessa.

(6) Useat LDC-maat ovat jo toteuttaneet merkittäviä toimia teollis- ja tekijänoikeuksien alalla, mutta tilanne on edelleen sellainen, että LDC-mailla on erityisiä tarpeita ja vaatimuksia ja niihin kohdistuu taloudellisia, rahoituksia ja hallinnollisia rajoitteita, minkä vuoksi ne tarvitsevat joustavuutta ja lisäaikaa pannakseen TRIPS-sopimuksen määräykset täytäntöön.

(7) Sen vuoksi on tarpeen pidentää WTO:n vähiten kehittyneille kehitysmaajäsenille myönnettyä TRIPS-sopimuksen täytäntöönpanoa koskevaa siirtymäkautta,

ON HYVÄKSYNYT TÄMÄN PÄÄTÖKSEN:

1 artikla

1. Maailman kauppajärjestön TRIPS-neuvostossa esitettävä Euroopan unionin kanta TRIPS-sopimuksen 66 artiklan 1 kohdan mukaista vähiten kehittyneille maille myönnetyn siirtymäajan pidentämistä koskevaan pyyntöön on se, ettei LDC-mailta pidä edellyttää muiden TRIPS-sopimuksen määräysten kuin sen 3, 4 ja 5 artiklan soveltamista enintään vuoden 2005 päätöksellä myönnetyn vapautuksen voimassaolon päättymiseen asti tai siihen asti, kun ne eivät enää ole vähiten kehittyneitä kehitysmaajäseniä sen mukaan, kumpi näistä tapahtuu ensin.

2. Vapautuksen voimassaoloaikana teollis- ja tekijänoikeuksien suojan taso ei saa heikentyä LDC-maissa.

3. Tänä aikana on kartoitettava tarkkaan TRIPS-sopimuksen täytäntöönpanon etenemistä eri LDC-maissa ja sitä, kuinka teknisellä lisäavulla ja valmiuksien kehittämiseksi toteutettavilla ohjelmilla voidaan auttaa puutteiden korjaamisessa kaikkein eniten apua tarvitsevilla alueilla.

2 artikla

Tämä päätös tulee voimaan päivänä, jona se hyväksytään.

Tehty Brysselissä

Neuvoston puolesta
Puheenjohtaja